

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

12 septembrie 2017*

„Recurs – Drept instituțional – Inițiativă cetățenească care invită Comisia Europeană să prezinte o propunere legislativă privind anularea datoriei publice pentru statele membre aflate în stare de necesitate – Cerere de înregistrare – Refuz al Comisiei – Lipsă vădită de competență a Comisiei – Regulamentul (UE) nr. 211/2011 – Articolul 4 alineatul (2) litera (b) – Obligația de motivare – Articolul 122 TFUE – Articolul 136 TFUE – Încălcare”

În cauza C-589/15 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 13 noiembrie 2015,

Alexios Anagnostakis, cu domiciliul în Atena (Grecia), reprezentat de A. Anagnostakis, dikigoros, și de F. Moyses, avocat,

recurent,

cealaltă parte din procedură fiind:

Comisia Europeană, reprezentată de M. Konstantinidis și de H. Krämer, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

pârâtă în primă instanță,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, domnul A. Tizzano, vicepreședinte, doamna R. Silva de Lapuerta, domnii M. Ilešič, L. Bay Larsen și E. Juhász, doamnele M. Berger și A. Prechal, președinți de cameră, și domnii A. Rosas, J. Malenovský, D. Šváby, S. Rodin (raportor) și C. Lycourgos, judecători,

avocat general: domnul P. Mengozzi,

grefier: doamna L. Hewlett, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 13 decembrie 2016,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 7 martie 2017,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: greaca.

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, domnul Alexios Anagnostakis solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 30 septembrie 2015, Anagnostakis/Comisia (T-450/12, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2015:739), prin care acesta a respins acțiunea sa având ca obiect anularea Deciziei C(2012) 6289 final a Comisiei din 6 septembrie 2012 privind cererea de înregistrare a inițiativei cetățenești europene „Un milion de semnături pentru o Europă a solidarității”, prezentată Comisiei la 13 iulie 2012 (denumită în continuare „decizia în litigiu”).

Cadrul juridic

- 2 Considerentele (1), (2), (4) și (10) ale Regulamentului (UE) nr. 211/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 februarie 2011 privind inițiativa cetățenească (JO 2011, L 65, p. 1, rectificare în JO 2012, L 94, p. 49) au următorul cuprins:

„(1) Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) consolidează cetățenia Uniunii și îmbunătățește în continuare funcționarea democratică a Uniunii prevăzând, printre altele, că fiecare cetățean trebuie să aibă dreptul de a participa la viața democratică a Uniunii prin intermediul unei inițiative cetățenești europene. Această procedură conferă cetățenilor posibilitatea de a contacta direct Comisia prezentându-i o cerere prin care aceasta este invitată să prezinte o propunere de act legislativ al Uniunii în vederea punerii în aplicare a tratatelor, această procedură fiind similară cu dreptul conferit Parlamentului European în temeiul articolului 225 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și cu dreptul conferit Consiliului în temeiul articolului 241 din TFUE.

(2) Procedurile și condițiile necesare pentru o inițiativă cetățenească ar trebui să fie clare, simple, accesibile și proporționale cu natura inițiativei cetățenești, astfel încât să încurajeze participarea cetățenilor și să mărească accesibilitatea Uniunii. Aceste proceduri ar trebui să asigure un echilibru judicios între drepturi și obligații.

[...]

(4) La cerere, Comisia ar trebui să ofere cetățenilor informații și consiliere informală cu privire la inițiativele cetățenești, în special în legătură cu criteriile de înregistrare.

[...]

(10) Pentru a se asigura coerența și transparența în legătură cu inițiativele propuse de cetățeni și pentru a se evita colectarea de semnături pentru o propunere de inițiativă cetățenească ce nu îndeplinește condițiile prevăzute de prezentul regulament, ar trebui să fie obligatorie înregistrarea unor astfel de inițiative pe o pagină de internet pusă la dispoziție de Comisie înainte de colectarea de la cetățeni a declarațiilor de susținere necesare. Toate propunerile de inițiative cetățenești ce îndeplinesc condițiile stabilite în prezentul regulament ar trebui înregistrate de Comisie. Comisia ar trebui să efectueze înregistrarea în conformitate cu principiile generale ale bunei administrări.”

- 3 Articolul 1 din Regulamentul nr. 211/2011 prevede:

„Prezentul regulament stabilește procedurile și condițiile necesare pentru o inițiativă cetățenească, astfel cum se prevede la articolul 11 din TUE și la articolul 24 din TFUE.”

4 Potrivit articolului 2 din acest regulament:

„În sensul prezentului regulament, se aplică următoarele definiții:

1. «inițiativa cetățenească» înseamnă o inițiativă prezentată Comisiei în conformitate cu prezentul regulament, prin care Comisia este invitată să prezinte, în limitele atribuțiilor sale, orice propunere corespunzătoare privind chestiuni pentru care cetățenii consideră că este necesar un act juridic al Uniunii în vederea punerii în aplicare a tratatelor, care a fost susținută de cel puțin un milion de semnatori eligibili provenind din cel puțin un sfert din toate statele membre;

[...]

3. «organizatori» înseamnă persoanele fizice care formează un comitet al cetățenilor responsabil de pregătirea unei inițiative cetățenești și de prezentarea acesteia Comisiei.”

5 Articolul 4 alineatele (1)-(3) din regulamentul menționat prevede:

„(1) Înainte de a începe colectarea declarațiilor de susținere de la semnarii unei propuneri de inițiativă cetățenească, organizatorii trebuie să înregistreze propunerea în registrul Comisiei, furnizând informațiile stabilite în anexa II, în special în ceea ce privește obiectul și obiectivele propunerii de inițiativă cetățenească.

Informațiile respective sunt furnizate în una dintre limbile oficiale ale Uniunii, într-un registru online pus la dispoziție de Comisie în acest scop (denumit în continuare «registru»).

Organizatorii furnizează, pentru registru și, atunci când este cazul, pe pagina lor de internet, informații actualizate periodic cu privire la sursele de susținere și de finanțare a propunerii de inițiativă cetățenească.

După ce înregistrarea este confirmată în conformitate cu alineatul (2), organizatorii pot prezenta propunerea de inițiativă cetățenească în alte limbi oficiale ale Uniunii, pentru a fi inclusă în registru. Traducerea în alte limbi oficiale ale Uniunii a propunerii de inițiativă cetățenească intră în responsabilitatea organizatorilor.

Comisia stabilește un punct de contact care să ofere informații și asistență.

(2) În termen de două luni de la primirea informațiilor menționate în anexa II, Comisia înregistrează propunerea de inițiativă cetățenească cu un număr de înregistrare unic și trimite o confirmare organizatorilor, cu condiția să fie îndeplinite următoarele cerințe:

[...]

- (b) propunerea de inițiativă cetățenească nu se află vădit în afara sferei de competență a Comisiei în ceea ce privește prezentarea unei propuneri de act juridic al Uniunii în scopul punerii în aplicare a tratatelor;

[...]

(3) Comisia refuză înregistrarea dacă nu sunt îndeplinite condițiile stabilite la alineatul (2).

În cazul în care refuză înregistrarea unei propuneri de inițiativă cetățenească, Comisia informează organizatorii cu privire la motivele refuzului și la toate căile de atac judiciare și extrajudiciare pe care le au la dispoziție aceștia.”

Istoricul cauzei și decizia în litigiu

- 6 Istoricul cauzei, astfel cum reiese din hotărârea atacată, poate fi rezumat după cum urmează.
- 7 La 13 iulie 2012, domnul Anagnostakis a transmis Comisiei o propunere de inițiativă cetățenească europeană (denumită în continuare „ICE”) intitulată „Un milion de semnături pentru o Europă a solidarității”.
- 8 Obiectul acestei propuneri era consacarea în dreptul Uniunii a „principiului stării de necesitate, potrivit căruia, atunci când existența financiară și politică a unui stat este amenințată ca urmare a rambursării unei datorii odioase, refuzul plății acestei datorii este necesar și justificat”.
- 9 Ca temei juridic al adoptării sale, propunerea de ICE în cauză se referea la „politica economică și monetară (articolele 119-144 TFUE)”.
- 10 Prin decizia în litigiu, după ce a amintit termenii articolului 4 alineatul (2) din Regulamentul nr. 211/2011 și a precizat că a examinat dispozițiile Tratatului FUE invocate în propunerea de ICE în discuție, în special pe cele ale articolului 136 alineatul (1) TFUE, precum și „toate celelalte temeuri juridice posibile”, Comisia a refuzat înregistrarea acestei propuneri pentru motivul că nu intra în mod vădit în sfera de competență care să îi permită să prezinte o propunere de adoptare a unui act juridic al Uniunii în scopul punerii în aplicare a tratatelor.

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

- 11 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 11 octombrie 2012, domnul Anagnostakis a formulat o acțiune având ca obiect anularea deciziei în litigiu.
- 12 În susținerea acțiunii sale, acesta a invocat un motiv unic, subdivizat în mai multe aspecte, întemeiat pe faptul că Comisia a săvârșit erori de drept prin refuzarea înregistrării propunerii de ICE în discuție în temeiul articolului 4 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 211/2011. Recurentul susținea în această privință, în esență, că Comisia putea să dea curs acestei propuneri prin propunerea adoptării unui act juridic în temeiul articolului 122 alineatele (1) și (2) TFUE și al articolului 136 alineatul (1) litera (b) TFUE, precum și al normelor de drept internațional.
- 13 În hotărârea atacată, examinând din oficiu motivul întemeiat pe nemotivare sau pe insuficiența motivării, Tribunalul a statuat că Comisia a respectat obligația de motivare adoptând decizia în litigiu. În plus, Tribunalul a considerat că Comisia nu a săvârșit nicio eroare de drept atunci când a apreciat că propunerea de ICE în cauză se află în mod vădit în afara sferei de competență care îi permite să prezinte o propunere de act juridic în această privință. În consecință, Tribunalul a respins acțiunea ca nefondată.

Concluziile părților

- 14 Prin recursul formulat, domnul Anagnostakis solicită Curții:
  - anularea hotărârii atacate;
  - anularea deciziei în litigiu;
  - obligarea Comisiei să înregistreze propunerea de ICE în cauză și dispunerea oricărei alte măsuri juridice necesare și

– obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

- 15 Comisia solicită Curții respingerea recursului și obligarea domnului Anagnostakis la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la recurs

- 16 În susținerea recursului formulat, recurentul invocă patru motive. Primul motiv este întemeiat pe o eroare de drept întrucât Tribunalul a apreciat că Comisia și-a îndeplinit obligația de motivare atunci când a adoptat decizia în litigiu. Al doilea, al treilea și al patrulea motiv se referă la verificarea temeiniciei acestei decizii și sunt întemeiate pe o interpretare eronată a articolului 122 TFUE, a articolului 136 alineatul (1) TFUE și, respectiv, a normelor de drept internațional.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe o eroare de drept în ceea ce privește caracterul suficient al motivării deciziei în litigiu

Argumentația părților

- 17 Prin intermediul primului motiv, recurentul susține că, întrucât a considerat, la punctele 28-32 și 34 din hotărârea atacată, că decizia în litigiu respectă cerințele care decurg din obligația de motivare, astfel cum sunt consacrate la articolul 296 TFUE, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept.
- 18 Mai întâi, Tribunalul ar fi statuat în mod eronat, la punctul 28 din hotărârea atacată, că simplul fapt că Comisia face referire în decizia în litigiu la articolul 4 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 211/2011 constituie un motiv suficient în lumina jurisprudenței privind obligația de motivare. Astfel, o asemenea referință nu ar constitui o motivare detaliată și clară a caracterului „vădit” al necompetenței Comisiei în sensul dispoziției menționate.
- 19 În continuare, potrivit recurentului, nu este suficientă în acest scop nici constatarea, efectuată de Tribunal la punctul 27 din hotărârea atacată, potrivit căreia Comisia a efectuat „examinarea detaliată a dispozițiilor tratatului menționate în propunere (articolele 119 [TFUE]-144 TFUE) și a tuturor celorlalte temeuri juridice posibile”.
- 20 Situația ar fi aceeași în ceea ce privește referirea în decizia în litigiu la articolul 136 alineatul (1) TFUE.
- 21 În sfârșit, Tribunalul ar fi săvârșit o eroare întrucât a apreciat, la punctele 30 și 31 din hotărârea atacată, că motivarea deciziei în litigiu era suficientă având în vedere natura acestei decizii și contextul în care aceasta a fost adoptată. Astfel, acest raționament al Tribunalului, pe de o parte, nu ar avea legătură cu caracterul vădit al necompetenței Comisiei și, pe de altă parte, ar stabili în mod eronat o legătură de cauzalitate între așa-zisa lipsă de „claritate și de precizie în ceea ce privește pretinsul temei juridic al competenței Comisiei de a prezenta o propunere de act juridic”, menționată la punctul 30 din hotărârea atacată, și obligația de a indica motivele care se află la originea deciziei în litigiu.
- 22 Comisia, susținând raționamentul Tribunalului vizat de primul motiv, apreciază că acest motiv trebuie respins ca nefondat.

Aprecierea Curții

- 23 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că articolul 11 alineatul (4) TUE, introdus prin Tratatul de la Lisabona, recunoaște cetățenilor Uniunii, în anumite condiții, dreptul de a lua inițiativa să invite Comisia, în limitele atribuțiilor sale, să prezinte o propunere corespunzătoare în materii în care acești cetățeni consideră că este necesar un act juridic al Uniunii în vederea punerii în aplicare a tratatelor.
- 24 Dreptul de a lua o ICE constituie, la fel ca, printre altele, dreptul la petiție în fața Parlamentului, un instrument referitor la dreptul cetățenilor de a participa la viața democratică a Uniunii, prevăzut la articolul 10 alineatul (3) TUE, întrucât le permite acestora să se adreseze direct Comisiei pentru a-i prezenta o cerere prin care o invită să înainteze o propunere de act juridic al Uniunii în vederea punerii în aplicare a tratatelor.
- 25 În conformitate cu articolul 24 primul paragraf TFUE, procedurile și condițiile necesare pentru prezentarea unei ICE au fost precizate în Regulamentul nr. 211/2011. Articolul 4 din acesta stabilește condițiile de înregistrare a unei propuneri de ICE de către Comisie.
- 26 Printre condițiile menționate, articolul 4 alineatul (2) litera (b) din acest regulament prevede că o propunere de ICE este înregistrată de Comisie în măsura în care „nu se află vădit în afara sferei de competență a Comisiei în ceea ce privește prezentarea unei propuneri de act juridic al Uniunii în scopul punerii în aplicare a tratatelor”.
- 27 În temeiul acestei dispoziții a refuzat Comisia, prin decizia în litigiu, să înregistreze propunerea de ICE care îi fusese înaintată de recurent.
- 28 În această privință, în măsura în care, prin intermediul primului motiv, recurentul susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept întrucât a apreciat că această decizie era motivată în mod suficient, trebuie să se sublinieze că obligația de a informa organizatorii cu privire la motivele refuzului de a înregistra propunerea de ICE a acestora, astfel cum se prevede la articolul 4 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 211/2011, constituie expresia specifică, în ceea ce privește ICE, a obligației de motivare a actelor juridice, prevăzută la articolul 296 TFUE. Potrivit unei jurisprudențe constante referitoare la acest articol, motivarea trebuie să fie adaptată naturii actului în cauză și trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul instituției care a emis actul, astfel încât să dea posibilitatea persoanelor interesate să ia cunoștință de temeiurile măsurii luate, iar instanței competente, să își exercite controlul (a se vedea în special Hotărârea din 6 martie 2003, Interporc/Comisia, C-41/00 P, EU:C:2003:125, punctul 55).
- 29 După cum reiese de asemenea dintr-o jurisprudență constantă, cerința motivării trebuie apreciată în funcție de împrejurările cauzei. Nu este obligatoriu ca motivarea să specifice toate elementele de fapt și de drept pertinente, având în vedere că problema dacă motivarea unui act respectă condițiile impuse la articolul 296 TFUE trebuie să fie apreciată nu numai prin prisma modului de redactare, ci și în raport cu contextul său, precum și cu ansamblul normelor juridice care reglementează materia respectivă (Hotărârea din 29 septembrie 2011, Elf Aquitaine/Comisia, C-521/09 P, EU:C:2011:620, punctul 150, precum și Hotărârea din 21 decembrie 2016, Club Hotel Loutraki și alții/Comisia, C-131/15 P, EU:C:2016:989, punctul 47).
- 30 În lumina acestor principii, amintite în mod corect la punctele 22-24 din hotărârea atacată, trebuie să se examineze dacă Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a apreciat că Comisia respectase obligația de motivare la adoptarea deciziei în litigiu.
- 31 În speță este cert, astfel cum a arătat Tribunalul la punctul 28 din hotărârea atacată, că din această decizie rezulta că refuzul de a înregistra propunerea de ICE în cauză era motivat de nerespectarea condiției prevăzute la articolul 4 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 211/2011. În această privință, decizia menționată preciza că Comisia a apreciat că nici dispozițiile referitoare la politica

economică și monetară a Uniunii invocate în această propunere, și anume articolele 119 TFUE-144 TFUE și niciun alt temei juridic nu o abilitau să prezinte o propunere de act juridic al Uniunii în vederea punerii în aplicare a tratatelor în sensul urmărit de propunerea de ICE în cauză. În acest context, Comisia s-a pronunțat în special cu privire la articolul 136 alineatul (1) TFUE și a menționat motivele pentru care a considerat că această dispoziție nu putea constitui un temei juridic adecvat în acest scop.

- 32 Contrar a ceea ce pare să sugereze recurentul, Tribunalul nu a considerat că fiecare dintre aceste elemente ale deciziei în litigiu, privite individual, ar constitui o motivație suficientă pentru a îndeplini cerințele jurisprudenței referitoare la obligația de motivare. Acesta nu a apreciat, la punctele 30 și 31 din hotărârea atacată, nici că o astfel de motivare ar rezulta, ca atare, din natura actului în cauză și din contextul în care fusese adoptat.
- 33 Dimpotrivă, Tribunalul a examinat, în conformitate cu jurisprudența relevantă a Curții amintită la punctele 28 și 29 din prezenta hotărâre, dacă motivarea deciziei în litigiu îndeplinea cerințele articolului 296 TFUE, ținând seama de ansamblul elementelor pe care le conține aceasta și având în vedere împrejurările speței, în special natura deciziei respective și contextul în care a fost adoptată.
- 34 În această privință, Tribunalul a subliniat în esență, la punctele 25 și 26 din hotărârea atacată, că, având în vedere însăși natura dreptului la ICE și impactul pe care îl poate avea decizia de a refuza înregistrarea unei propuneri de ICE asupra vieții democratice a Uniunii, îi revine Comisiei sarcina să își motiveze decizia de a refuza înregistrarea unei asemenea propuneri astfel încât să reiasă în mod clar motivele care justifică acest refuz. În acest sens, atunci când refuzul menționat este, precum în speță, întemeiat pe articolul 4 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 211/2011, această motivare trebuie să precizeze motivele pentru care consideră că propunerea respectivă se situează în mod vădit în afara sferei de competență a Comisiei în ceea ce privește prezentarea unei propuneri de act juridic al Uniunii în scopul punerii în aplicare a tratatelor.
- 35 În acest cadru, atunci când, în conformitate cu anexa II la Regulamentul nr. 211/2011, organizatorii unei ICE furnizează în anexa la propunerea lor informații mai detaliate cu privire la obiectul, obiectivele și contextul acesteia, Comisia este obligată să examineze aceste informații cu atenție și cu imparțialitate.
- 36 Tribunalul a mai subliniat însă, la punctele 30 și 31 din hotărârea atacată, caracterul foarte succint și lipsa de claritate a propunerii de ICE în cauză, în măsura în care aceasta se limita în esență, în ceea ce privește problema temeiului juridic pentru adoptarea actului juridic al Uniunii vizat de această propunere, să facă trimitere în bloc la articolele 119 TFUE-144 TFUE, referitoare la politica economică și monetară a Uniunii, fără a furniza nici cea mai sumară explicație sau precizare cu privire la legătura dintre conținutul propunerii respective și cele 26 de articole din tratatul FUE la care se referea aceasta.
- 37 În această privință, chiar dacă site-ul internet al Comisiei permitea numai să se efectueze o selecție în bloc a rubricii „Politica economică și monetară 119-144 TFUE”, este necesar să se sublinieze că, în conformitate cu anexa II la Regulamentul nr. 211/2011, organizatorii ar fi putut totuși să anexeze informații mai detaliate referitoare la relevanța acestor articole în ceea ce privește conținutul propunerii de ICE în cauză, ceea ce aceștia nu pretind că au făcut.
- 38 Or, în astfel de împrejurări, nu se poate reproșa Tribunalului că nu a respectat jurisprudența amintită la punctele 28 și 29 din prezenta hotărâre considerând, la punctul 31 din hotărârea atacată, că Comisia era îndreptățită să se pronunțe numai asupra aceleia dintre dispozițiile invocate în bloc în propunerea menționată care i se părea cel mai puțin lipsită de relevanță, și anume articolul 136 alineatul (1) TFUE, fără a trebui să se justifice în mod specific în ceea ce privește fiecare dintre dispozițiile respective și nici, *a fortiori*, să motiveze lipsa de relevanță a oricărei alte dispoziții din Tratatul FUE.

- 39 În aceste condiții, Tribunalul a putut să constate în mod întemeiat, la punctul 32 din hotărârea atacată, că decizia în litigiu conținea suficiente elemente care îi permiteau recurentului, ținând seama de contextul în care fusese adoptată, să cunoască motivele refuzului de înregistrare a propunerii de ICE în cauză, iar instanței Uniunii să își exercite controlul.
- 40 În această ultimă privință, reiese în mod clar din hotărârea atacată că Tribunalul și-a putut exercita în mod efectiv controlul în legătură cu această decizie, inclusiv în ceea ce privește aspectul dacă articolul 122 TFUE putea constitui un temei juridic pentru măsura care face obiectul propunerii de ICE în cauză, chiar dacă acest articol nu fusese vizat în mod specific în această propunere.
- 41 Rezultă din cele ce precedă că Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept atunci când a statuat, la punctul 34 din hotărârea atacată, că, în împrejurările din speță, Comisia a respectat obligația de motivare care îi revine atunci când a adoptat decizia în litigiu.
- 42 Recurentul contestă, în plus, motivarea acestei decizii în măsura în care propunerea de ICE în cauză nu s-ar situa în mod vădit în afara atribuțiilor Comisiei în temeiul dispozițiilor vizate de decizia respectivă. Trebuie să se constate însă că această argumentare nu are legătură cu obligația de motivare ca normă fundamentală de procedură, ci cu problema, distinctă, a temeiniciei motivării, care ține de legalitatea pe fond a deciziei în litigiu (Hotărârea din 29 septembrie 2011, Elf Aquitaine/Comisia, C-521/09 P, EU:C:2011:620, punctul 146 și jurisprudența citată). Prin urmare, aceasta trebuie examinată în cadrul răspunsului la al doilea-al patrulea motiv.
- 43 Având în vedere considerațiile care precedă, primul motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al doilea-al patrulea motiv, întemeiate pe erori de drept în ceea ce privește controlul temeiniciei deciziei în litigiu

Considerații introductive

- 44 Prin intermediul celui de al doilea, al celui de al treilea și al celui de al patrulea motiv, recurentul reproșează Tribunalului că, întrucât a interpretat în mod eronat articolul 122 TFUE, articolul 136 alineatul (1) TFUE, precum și normele de drept internațional, a considerat că condiția prevăzută la articolul 4 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 211/2011 nu era îndeplinită în speță.
- 45 Cu titlu introductiv, trebuie arătat, în ceea ce privește, în primul rând, procesul de înregistrare a unei propuneri de ICE, că este de competența Comisiei, în temeiul articolului 4 din Regulamentul nr. 211/2011, să analizeze dacă o asemenea propunere îndeplinește condițiile de înregistrare prevăzute, printre altele, la alineatul (2) litera (b) al acestui articol. Trebuie să fie luate, așadar, în considerare, în conformitate cu alineatele (1) și (2) ale articolului menționat, informațiile referitoare la obiectul și la obiectivele propunerii de ICE care sunt furnizate de organizatorii ICE fie în mod obligatoriu, fie în mod facultativ, în conformitate cu anexa II la regulamentul menționat.
- 46 În această privință, este necesar să se rețină faptul că, astfel cum rezultă din considerentul (4) și din articolul 4 alineatul (1) ultimul paragraf din Regulamentul nr. 211/2011, Comisia trebuie, în cadrul acestei proceduri de înregistrare, să furnizeze asistență și consiliere organizatorilor unei ICE, în special în ceea ce privește criteriile de înregistrare.
- 47 În continuare, trebuie să se sublinieze că, astfel cum se amintește în considerentul (10) al acestui regulament, decizia privind înregistrarea unei propuneri de ICE în sensul articolului 4 din regulamentul menționat trebuie să fie luată în conformitate cu principiul bunei administrări, căruia îi corespunde în special obligația instituției competente de a efectua o examinare diligentă și imparțială care, în plus, trebuie să ia în considerare toate elementele relevante ale speței.

- 48 Aceste cerințe, inerente principiului buneii administrării, se aplică în mod general activității administrației Uniunii în relațiile sale cu publicul (a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 aprilie 2017, Ombudsmanul European/Staelen, C-337/15 P, EU:C:2017:256, punctul 34) și, prin urmare, și în contextul dreptului de a depune o ICE ca instrument de participare a cetățenilor la viața democratică a Uniunii.
- 49 În plus, în conformitate cu obiectivele urmărite de acest instrument, astfel cum sunt enunțate în considerentele (1) și (2) ale Regulamentului nr. 211/2011, și care constau, printre altele, în încurajarea participării cetățenilor și în sporirea accesibilității Uniunii, condiția de înregistrare prevăzută la articolul 4 alineatul (2) litera (b) din acest regulament trebuie să fie interpretată și aplicată de Comisie, sesizată cu o propunere de ICE, astfel încât să asigure un acces ușor la ICE.
- 50 În consecință, numai în cazul în care o propunere de ICE se află, având în vedere obiectul și obiectivele sale astfel cum rezultă acestea din informațiile obligatorii și, dacă este cazul, suplimentare care au fost furnizate de organizatori în conformitate cu anexa II la Regulamentul nr. 211/2011, în mod vădit în afara sferei de competență a Comisiei în ceea ce privește prezentarea unei propuneri de act juridic al Uniunii în scopul punerii în aplicare a tratatelor, Comisia este abilitată să refuze înregistrarea propunerii de ICE respective în temeiul articolului 4 alineatul (2) litera (b) din regulamentul menționat.
- 51 Acestea fiind precizate, este necesar, în al doilea rând, să se delimiteze controlul pe care Curtea este abilitată să îl exercite în cadrul prezentului recurs.
- 52 Astfel, după cum a arătat avocatul general în special la punctele 7, 31 și 40 din concluzii, recurentul a dezvoltat în mod substanțial, în cursul prezentei proceduri în fața Curții, explicațiile sale referitoare la obiectul propunerii de ICE în cauză și la temeiul juridic adecvat în acest scop și a susținut că Tribunalul a efectuat, în mai multe rânduri, în hotărârea atacată constatări fie incorecte, fie incomplete cu privire la acest subiect.
- 53 Or, *primo*, trebuie să se sublinieze, așa cum a arătat avocatul general în special la punctul 30 din concluzii, că aprecierea temeiniciei raționamentului reținut de Tribunal în hotărârea atacată în cadrul controlului său cu privire la temeinicia deciziei în litigiu poate avea loc numai în funcție de informațiile care fuseseră furnizate de organizatorii propunerii de ICE în cauză în cadrul cererii lor de înregistrare a acesteia adresate Comisiei, iar nu în lumina unor precizări care au fost furnizate de recurent numai în cadrul prezentului recurs.
- 54 Astfel cum a constatat Tribunalul la punctul 3 din hotărârea atacată și, într-un mod mai specific, în diferite pasaje ale hotărârii respective, indicațiile menționate se limitau să descrie obiectul acestei propuneri, în sensul că consta în consacrarea în legislația Uniunii a „principiului stării de necesitate, potrivit căruia, atunci când existența financiară și politică a unui stat este amenințată ca urmare a rambursării unei datorii odioase, refuzul plății acestei datorii este necesar și justificat”, și să facă trimitere în bloc la articolele 119-144 TFUE ca temei juridic al adoptării sale.
- 55 *Secundo*, reiese de asemenea dintr-o jurisprudență constantă că, în cadrul recursului, competența Curții este, în principiu, limitată la aprecierea soluției legale care a fost dată cu privire la motivele dezbătute în fața instanței de fond (a se vedea în acest sens Hotărârea din 30 aprilie 2014, FLSmith/Comisia, C-238/12 P, EU:C:2014:284, punctul 42, și Hotărârea din 22 mai 2014, ASPLA/Comisia, C-35/12 P, EU:C:2014:348, punctul 39).
- 56 Or, în speță, astfel cum s-a subliniat la punctul 12 din prezenta hotărâre, recurentul a invocat în susținerea motivului unic invocat în cadrul acțiunii sale în fața Tribunalului articolul 122 alineatele (1) și (2), articolul 136 alineatul (1) TFUE, precum și normele de drept internațional.

57 Rezultă că examinarea de către Curte a argumentelor prin care se încearcă să se demonstreze că Tribunalul ar fi considerat în mod eronat că nu a existat un temei juridic adecvat în dreptul Uniunii pentru adoptarea principiului vizat de propunerea de ICE în cauză trebuie să se limiteze la acele argumente care vizează stabilirea faptului că Tribunalul a săvârșit erori în interpretarea articolului 122 și a articolului 136 alineatul (1) TFUE, precum și a normelor de drept internațional.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe o eroare de drept în interpretarea articolului 122 TFUE

– Argumentația părților

58 Prin intermediul celui de al doilea motiv, care cuprinde patru aspecte, recurentul reproșează Tribunalului că, la punctele 41-43 și 47-50 din hotărârea atacată, a reținut o interpretare eronată a articolului 122 alineatele (1) și (2) TFUE statuând, cu încălcarea articolului 4 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 211/2011, că aceste dispoziții nu constituiau în mod vădit un temei juridic pentru a adopta în legislația Uniunii principiul care face obiectul propunerii de ICE în cauză.

59 În primul rând, interpretând articolul 122 TFUE în mod izolat, fără a-l încadra în contextul articolelor 119-126 TFUE, Tribunalul nu ar fi ținut seama de spiritul capitolului 1, intitulat „Politica economică”, din titlul VIII din partea a treia din Tratatul FUE, al cărui principiu de bază ar fi că politicile economice ale statelor membre intră în competența guvernelor naționale și că acestea trebuie să fie concertate.

60 Recurentul susține în special că rezultă din articolul 122 alineatele (1) și (2) TFUE că măsurile pe care Comisia este abilitată să le propună Consiliului spre adoptare în temeiul acestui articol pot fi de corecție sau preventive și au scopul de a face față unor dificultăți grave sau unei amenințări serioase cu astfel de dificultăți, care pot să pună în pericol obiectivele Uniunii. Or, prin faptul că a scos din context articolul respectiv, Tribunalul ar fi săvârșit o eroare de drept.

61 În al doilea rând, recurentul subliniază că articolul 122 alineatul (1) TFUE, care, pe de altă parte, instituie principiul solidarității între statele membre, conferă Comisiei o largă putere de apreciere pentru a propune adoptarea unor măsuri adecvate în scopul de a face față dificultăților grave cu care se confruntă unul dintre aceste state. Adoptarea principiului stării de necesitate într-un text al Uniunii ar constitui o astfel de măsură adecvată. Întrucât Tribunalul a considerat, cu toate acestea, că propunerea de ICE în cauză s-ar situa în mod vădit în afara cadrului atribuțiilor Comisiei, acesta ar fi reținut o interpretare eronată a articolului 122 TFUE.

62 În al treilea rând, recurentul contestă, *primo*, argumentarea Tribunalului, la punctul 41 din hotărârea atacată, întemeiată pe Hotărârea din 27 noiembrie 2012, Pringle (C-370/12, EU:C:2012:756). Tribunalul ar fi săvârșit o eroare de drept comparând măsura propusă de ICE în cauză și Mecanismul European de Stabilitate (denumit în continuare „MES”), vizat în mod specific prin hotărârea respectivă și fundamental diferit de măsura menționată. Obiectul propunerii de ICE în cauză ar consta pur și simplu în includerea în legislația Uniunii a principiului stării de necesitate în lumina gravelor dificultăți ale Republicii Elene care rezultă din datoria acesteia, iar nu de a crea un mecanism de finanțare precum MES.

63 *Secundo*, recurentul susține că aprecierea Tribunalului, la punctul 42 din hotărârea atacată, întemeiată pe faptul că articolul 122 alineatul (1) TFUE ar implica faptul că măsurile vizate la dispoziția menționată sunt „întemeiate pe asistența dintre statele membre” este eronată din punct de vedere juridic. Ar rezulta din interpretarea acestui articol că spiritul de solidaritate dintre statele membre menționat în articolul respectiv nu este, contrar opiniei exprimate de Tribunal, echivalent cu o asistență concepută ca fiind de natură financiară între statele membre.

- 64 În al patrulea rând, Tribunalul ar fi săvârșit erori de drept atunci când, la punctele 47-49 din hotărârea atacată, a evocat din nou Hotărârea din 27 noiembrie 2012, Pringle (C-370/12, EU:C:2012:756), pentru a concluziona că finalitatea propunerii de ICE în cauză nu intra în mod vădit sub incidența articolului 122 alineatul (2) TFUE.
- 65 *Primo*, faptul de a include principiul stării de necesitate în legislația Uniunii nu ar fi, din multe puncte de vedere, comparabil cu MES. *Secundo*, Tribunalul ar fi considerat în mod eronat că procedura de declarare a stării de necesitate este inițiată de statele membre, iar nu de Uniune. Astfel, propunerea de ICE în cauză ar indica faptul că Uniunea este cea care ar aproba, în spiritul solidarității, o asemenea declarație. *Tertio*, Tribunalul ar fi constatat în mod greșit, la punctul 49 din hotărârea atacată, că adoptarea principiului stării de necesitate nu ar viza numai datoria unui stat membru față de Uniune, ci și datoriile contractate de respectivul stat față de alte persoane juridice sau fizice, publice sau private. Adoptarea acestui principiu ar acoperi în fapt numai datoria unui stat membru față de Uniune. În orice caz, Comisia ar fi putut da un răspuns parțial la propunerea de ICE în cauză, limitând obiectul său la această unică datorie care ar intra în mod vădit în domeniul de aplicare al articolului 122 alineatul (2) TFUE.
- 66 Potrivit Comisiei, al doilea motiv trebuie respins, în măsura în care acesta include argumente noi, ca inadmisibil sau, în orice caz, ca nefondat.

– *Aprecierea Curții*

- 67 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, alegerea temeiului juridic al unui act al Uniunii trebuie să se bazeze pe elemente obiective, care pot fi supuse controlului jurisdicțional, printre care figurează în special scopul și conținutul actului (Hotărârea din 29 aprilie 2004, Comisia/Consiliul, C-338/01, EU:C:2004:253, punctul 54, Hotărârea din 19 iulie 2012, Parlamentul/Consiliul, C-130/10, EU:C:2012:472, punctul 42, și Hotărârea din 18 decembrie 2014, Regatul Unit/Consiliul, C-81/13, EU:C:2014:2449, punctul 35).
- 68 În primul rând, în măsura în care, prin intermediul celui de al doilea motiv, ale cărui aspecte trebuie analizate împreună, recurentul reproșează Tribunalului că a săvârșit erori de drept, la punctele 40-43 din hotărârea atacată, întrucât a statuat că articolul 122 alineatul (1) TFUE nu constituia un temei juridic adecvat pentru adoptarea unei măsuri precum cea avută în vedere de propunerea de ICE în cauză, trebuie amintit că, în temeiul acestei dispoziții, Consiliul, la propunerea Comisiei, poate decide, în spiritul solidarității dintre statele membre, să adopte măsuri corespunzătoare situației economice, în special în cazul în care apar dificultăți grave în aprovizionarea cu anumite produse, în special în domeniul energiei.
- 69 În această privință, *primo*, astfel cum Tribunalul a arătat în mod întemeiat la punctul 41 din hotărârea atacată, Curtea a decis, la punctul 116 din Hotărârea din 27 noiembrie 2012, Pringle (C-370/12, EU:C:2012:756), că articolul 122 alineatul (1) TFUE nu constituie un temei juridic adecvat pentru o eventuală asistență financiară a Uniunii acordată statelor membre care se confruntă sau riscă să se confrunte cu probleme grave de finanțare.
- 70 Deși recurentul susține că MES, care a făcut obiectul cauzei în care s-a pronunțat acea hotărâre, se distinge în mai multe privințe de măsura avută în vedere de propunerea de ICE în cauză, este la fel de adevărat că rezultă din hotărârea menționată că articolul 122 alineatul (1) TFUE nu vizează măsuri care au în esență obiectivul de a atenua gravitatea dificultăților de finanțare a unui stat membru.
- 71 *Secundo*, trebuie să se constate că Tribunalul nu a săvârșit o eroare de drept nici când a considerat, la punctele 42 și 43 din hotărârea atacată, că, ținând seama în special de spiritul de solidaritate dintre statele membre, care trebuie să guverneze, în conformitate cu modul de redactare a articolului 122 alineatul (1) TFUE, adoptarea unor măsuri corespunzătoare situației economice în sensul dispoziției

menționate, această dispoziție nu poate să constituie un temei pentru adoptarea unei măsuri sau a unui principiu care să abilitaze, în esență, un stat membru să decidă în mod unilateral să nu ramburseze întreaga datorie sau o parte a acesteia.

- 72 În măsura în care recurentul contestă în mod mai specific constatarea făcută de Tribunal la punctul 43 din hotărârea atacată, potrivit căreia propunerea de ICE în cauză ar abilita un stat membru care se confruntă cu dificultăți grave de finanțare să „decidă în mod unilateral” să nu ramburseze întreaga datorie sau o parte a acesteia, trebuie să se arate că numai în cadrul prezentului recurs a indicat recurentul că posibilitatea ca un astfel de stat membru să invoce starea de necesitate ar putea fi supusă unor condiții care ar fi stabilite de Comisie. Or, așa cum s-a subliniat la punctul 53 din prezenta hotărâre, o asemenea indicație nu poate fi luată în considerare în scopul aprecierii temeiniciei analizei efectuate de Tribunal la punctul 43 din hotărârea atacată.
- 73 Rezultă că Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept atunci când a considerat, la punctele 40-43 din hotărârea atacată, că articolul 122 alineatul (1) TFUE nu constituia un temei juridic adecvat pentru adoptarea unei măsuri precum cea avută în vedere de propunerea de ICE în cauză.
- 74 În al doilea rând, în măsura în care recurentul reproșează Tribunalului, prin intermediul celui de al doilea motiv, că a săvârșit erori de drept întrucât a considerat, la punctele 47-50 din hotărârea atacată, că articolul 122 alineatul (2) TFUE nu constituia un temei juridic adecvat pentru adoptarea unei asemenea măsuri, trebuie amintit că, în temeiul acestei dispoziții, Consiliul, la propunerea Comisiei, poate acorda, în anumite condiții, asistență financiară din partea Uniunii unui stat membru care se confruntă cu dificultăți sau este serios amenințat de dificultăți grave din cauza unor catastrofe naturale sau a unor evenimente excepționale situate în afara controlului său.
- 75 În această privință, trebuie să se constate, mai întâi, că Tribunalul a arătat în mod întemeiat, la punctul 48 din hotărârea atacată, că Curtea a statuat deja, la punctele 65, 104 și 131 din Hotărârea din 27 noiembrie 2012, Pringle (C-370/12, EU:C:2012:756), că articolul 122 alineatul (2) TFUE conferă Uniunii competența de a acorda o asistență financiară punctuală unui stat membru care se află în situația menționată mai sus, dar că această dispoziție nu poate să justifice introducerea pe cale legislativă a unui mecanism de nerambursare a datoriei întemeiat pe principiul stării de necesitate, având în vedere, printre altele, caracterul general și permanent care este inerent unui astfel de mecanism.
- 76 În ceea ce privește, în continuare, erorile de drept pe care Tribunalul le-ar fi săvârșit, potrivit recurentului, la punctul 49 din hotărârea atacată, în ceea ce privește natura asistenței financiare vizate la articolul 122 alineatul (2) TFUE, trebuie să se arate, astfel cum a procedat Tribunalul la punctul menționat din hotărârea atacată, că rezultă din cuprinsul punctului 118 din Hotărârea din 27 noiembrie 2012, Pringle (C-370/12, EU:C:2012:756), că această dispoziție are ca obiect numai o asistență financiară acordată de Uniune, iar nu de statele membre.
- 77 În consecință, Tribunalul a putut să considere în mod întemeiat, la punctul 49 din hotărârea atacată, că adoptarea principiului stării de necesitate care face obiectul propunerii de ICE în cauză nu poate intra în sfera noțiunii „asistență acordată de Uniune”, în sensul dispoziției menționate, întrucât un asemenea principiu nu ar viza numai datoria unui stat membru față de Uniune, ci și datoria deținută de alte persoane publice sau private și deci în special de statele membre.
- 78 În măsura în care recurentul urmărește să conteste, în acest context, constatarea Tribunalului potrivit căreia adoptarea principiului stării de necesitate astfel cum este prevăzut în propunerea de ICE în cauză nu ar viza numai datoria unui stat membru față de Uniune, trebuie arătat că recurentul nu a afirmat niciodată anterior prezentei proceduri de recurs că această propunere ar fi limitată numai la datoria statului membru interesat față de Uniune. În plus, argumentul său este contrazis de alte afirmații enunțate în recurs, potrivit cărora propunerea respectivă urmărește să permită, în beneficiul

statelor membre care se află într-o stare de necesitate, suspendarea sau anularea unei părți a datoriei acestora nu numai față de Uniune, ci și față de celelalte state membre. În consecință, argumentul menționat nu poate fi admis.

- 79 În ceea ce privește, în sfârșit, argumentul întemeiat pe faptul că Comisia ar fi putut să admită în parte propunerea de ICE în cauză, din moment ce acest argument a fost invocat pentru prima dată în recurs, el trebuie respins ca inadmisibil, în conformitate cu jurisprudența constantă amintită la punctul 55 de mai sus.
- 80 Rezultă că Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept atunci când a considerat, la punctul 50 din hotărârea atacată, că o măsură precum cea avută în vedere de propunerea de ICE în cauză nu face în mod vădit parte din măsurile de asistență financiară pe care Consiliul este abilitat să le adopte, la propunerea Comisiei, în temeiul articolului 122 alineatul (2) TFUE.
- 81 Din considerațiile care precedă rezultă că al doilea motiv trebuie respins.

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe o eroare de drept în interpretarea articolului 136 alineatul (1) TFUE

– Argumentația părților

- 82 Prin intermediul celui de al treilea motiv, recurentul reproșează Tribunalului că, la punctele 57 și 60 din hotărârea atacată, a efectuat o interpretare eronată a articolului 136 alineatul (1) TFUE. Contrar a ceea ce a considerat Tribunalul, consacrară principiului stării de necesitate în legislația Uniunii ar putea fi fondată pe articolul 136 TFUE, care are ca scop în special să contribuie la „buna funcționare a uniunii economice și monetare”.
- 83 În această privință, recurentul susține că afirmația de la punctul 58 din hotărârea atacată, potrivit căreia adoptarea principiului stării de necesitate ar avea ca efect să înlocuiască libera voință a părților contractante cu un mecanism legislativ de abandonare unilaterală a datoriei publice, ceea ce, în mod evident, dispoziția menționată nu ar permite, este eronată din punct de vedere juridic. În acest sens, adoptarea principiului respectiv ar permite unui stat membru care se confruntă cu dificultăți grave să suspende temporar plata tuturor datoriilor sale pentru a-și axa politica economică pe creștere, încurajând astfel investițiile economice de natură să o favorizeze, ceea ce ar contribui incontestabil la buna funcționare a uniunii economice și monetare, așa cum prevede articolul 136 alineatul (1) TFUE. Recurentul se referă în acest context și cu titlu ilustrativ la decizia Consiliului European din 21 iulie 2011, din care ar rezulta că decizia referitoare la anularea unei datorii publice a unui stat membru își poate găsi temeiul în dreptul Uniunii.
- 84 În plus, articolul 136 alineatul (1) TFUE ar abilita în mod expres Consiliul să adopte măsuri pentru a stabili orientări de politică economică. În consecință, și Comisia ar fi abilitată să propună Consiliului aprobarea unor asemenea măsuri.
- 85 Ar rezulta că propunerea de ICE în cauză nu se află în mod vădit în afara atribuțiilor Comisiei, în sensul articolului 4 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 211/2011, și că Tribunalul a considerat în mod greșit, la punctul 59 din hotărârea atacată, că adoptarea unui principiu al stării de necesitate nu intră în mod vădit sub incidența articolului 136 alineatul (1) TFUE.
- 86 Mai mult, potrivit recurentului, un mecanism de stabilitate și asistență financiară precum cel autorizat la articolul 136 alineatul (3) TFUE ar putea să includă, cu acordul statelor membre și atunci când unul dintre acestea se află în stare de necesitate, suspendarea plății datoriei sale. În orice caz, articolul 352 TFUE ar abilita Comisia să propună o măsură, cum este cea vizată de propunerea de ICE, necesară pentru realizarea unuia dintre obiectivele tratatelor, precum stabilitatea zonei euro.

87 Potrivit Comisiei, al treilea motiv trebuie respins ca fiind în parte inadmisibil și în rest ca nefondat.

– *Aprecierea Curții*

88 Trebuie amintit faptul că, în conformitate cu articolul 136 alineatul (1) TFUE, Consiliul poate, în scopul de a contribui la buna funcționare a uniunii economice și monetare și în conformitate cu dispozițiile relevante ale tratatelor, să adopte măsuri privind statele membre a căror monedă este euro pentru, pe de o parte, potrivit literei (a) a acestei dispoziții, a consolida coordonarea și supravegherea disciplinei lor bugetare și, pe de altă parte, potrivit literei (b) a dispoziției respective, pentru a elabora, în ceea ce le privește, orientările de politică economică, veghind ca acestea să fie compatibile cu cele adoptate pentru întreaga Uniune și asigurând supravegherea acestora.

89 Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept atunci când a considerat, la punctele 57 și 58 din hotărârea atacată, că adoptarea principiului stării de necesitate astfel cum este avut în vedere în propunerea de ICE în cauză, nu intră în mod vădit în sfera măsurilor descrise la punctul precedent.

90 Astfel, Tribunalul a statuat în mod întemeiat, la punctul 57 din hotărârea atacată, că nimic nu ar permite să se concluzioneze, și că recurentul nu demonstrase deloc acest lucru, că adoptarea măsurii vizate de propunerea de ICE în discuție ar avea ca obiect consolidarea coordonării disciplinei bugetare sau ar face parte din orientările de politică economică pe care Consiliul este abilitat să le elaboreze în scopul bunei funcționări a uniunii economice și monetare.

91 Tot în mod întemeiat, la punctul 58 din hotărârea atacată, pe de o parte, Tribunalul a amintit că rezultă din cuprinsul punctelor 51 și 64 din Hotărârea din 27 noiembrie 2012, Pringle (C-370/12, EU:C:2012:756), că rolul Uniunii în domeniul politicii economice este limitat la adoptarea de măsuri de coordonare și, pe de altă parte, a statuat că adoptarea unei măsuri precum cea avută în vedere de propunerea de ICE în discuție, departe de a intra în sfera noțiunii „orientare de politică economică”, în sensul articolului 136 alineatul (1) litera (b) TFUE, ar avea în realitate ca efect să înlocuiască libera voință a părților contractante cu un mecanism legislativ de abandonare unilaterală a datoriei publice, ceea ce, în mod evident, această dispoziție nu permite.

92 În consecință, Tribunalul a putut în mod întemeiat să confirme, la punctul 59 din hotărârea atacată, concluzia Comisiei potrivit căreia propunerea de a consacra principiul stării de necesitate astfel cum îl concepea recurentul nu intra în mod vădit sub incidența articolului 136 alineatul (1) TFUE.

93 În măsura în care recurentul sugerează, în rest, în cadrul celui de al treilea motiv, că principiul stării de necesitate prevăzut de propunerea de ICE în cauză ar putea fi adoptat în dreptul Uniunii în temeiul articolului 136 alineatul (3) TFUE, coroborat eventual cu articolul 352 TFUE, este suficient să se constate că acest argument a fost invocat numai în stadiul prezentului recurs și, în consecință, în conformitate cu jurisprudența constantă amintită la punctul 55 din prezenta hotărâre, nu poate să facă obiectul unei examinări de către Curte în speță.

94 Având în vedere ceea ce precedă, al treilea motiv trebuie respins.

Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe o eroare de drept în interpretarea normelor de drept internațional

– *Argumentația părților*

95 Prin intermediul celui de al patrulea motiv, recurentul reproșează Tribunalului că a interpretat în mod eronat normele de drept internațional întrucât, la punctul 65 din hotărârea atacată, a apreciat că existența unui principiu de drept internațional cum este în speță principiul stării de necesitate nu ar

fi, în orice caz, suficientă ca să fundamenteze o inițiativă legislativă din partea Comisiei. În plus, Tribunalul nu ar fi examinat temeinicia argumentelor privind existența principiului respectiv în dreptul internațional.

96 Potrivit Comisiei, din moment ce recursul nu conține niciun argument susceptibil să pună în discuție aprecierea Tribunalului potrivit căreia tratatele, iar nu o normă de drept internațional, trebuie să prevadă atribuirea competenței necesare Comisiei, acest motiv trebuie respins ca neîntemeiat.

– *Aprecierea Curții*

97 Trebuie amintit că, în conformitate cu principiul atribuirii enunțat la articolul 5 alineatele (1) și (2) TUE, Uniunea acționează numai în limitele competențelor care i-au fost atribuite de statele membre prin tratate pentru realizarea obiectivelor stabilite prin aceste tratate.

98 În ceea ce privește, mai exact, instituțiile Uniunii, la articolul 13 alineatul (2) TUE se precizează că fiecare dintre acestea acționează în limitele atribuțiilor care îi sunt conferite prin tratate, în conformitate cu procedurile, cu condițiile și cu scopurile prevăzute de acestea.

99 În consecință, Comisia poate să propună adoptarea unui act juridic al Uniunii numai dacă o competență este atribuită în tratate în acest scop.

100 Rezultă că Tribunalul nu a săvârșit o eroare de drept atunci când a considerat, la punctul 65 din hotărârea atacată, că simpla existență, presupunând chiar că este stabilită, a unui principiu de drept internațional precum cel al stării de necesitate, invocat de recurent, nu ar fi, în orice caz, suficientă ca să fundamenteze o inițiativă legislativă din partea Comisiei.

101 În aceste condiții, Tribunalul nu poate fi criticat nici pentru că nu a examinat temeinicia argumentelor privind existența principiului respectiv în dreptul internațional.

102 Prin urmare, al patrulea motiv trebuie respins ca nefondat.

103 Întrucât niciunul dintre motivele invocate de recurent nu a fost admis, se impune respingerea recursului în totalitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

104 Potrivit articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când recursul nu este fondat, aceasta din urmă se pronunță asupra cheltuielilor de judecată.

105 Potrivit articolului 138 alineatul (1) din același regulament, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a solicitat obligarea recurentului la plata cheltuielilor de judecată, iar recurentul a căzut în pretenții, se impune obligarea acestuia la plata cheltuielilor de judecată aferente prezentului recurs.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară și hotărăște:

1) Respinge recursul.

2) Îl obligă pe domnul Alexios Anagnostakis la plata cheltuielilor de judecată.

Semnături

